

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

3/2022

hlas.stankovce@gmail.com

Jazvy

Iste ich všetci ľudia poznajú a aj ich majú - jazvy. Sú takmer neodmysliteľnou súčasťou každého človeka, každého života. Máme ich na tele po rôznych väčších či menších úrazoch, po rezných ranách, odreninách, či operáciách. Niektoré sa zahojili rýchlo a takmer ich nevidieť, niektorým to však trvá dlhšie, ale preboľia a zostanú len ako pripomienka čohosi, čo sa nám stalo, na našej koži.

A potom máme jazvy, ktoré nevidieť – jazvy na duši. A tie sa niekedy hoja a bolia po celý život. Sú po nepochopení či ubližovaní blízkym človekom, po psychickom týraní, po závidi či nenávisti v našej duši, po odmietnutí, po našom sklamaní, alebo po sklamaní nás nám blízkymi ľuďmi. Sú to jazvy po odchode či smrti milovaných ľudí. Máme ich na duši a bolia, bolia až do konca nášho života.

Ale mali by tam byť ešte jazvy túžby a lásky. Lásky muža po žene a ženy po mužovi, lebo také jazvy robia náš život znesiteľným, krajším, lepším – keď túžime. A také jazvy prajem všetkým čitateľom HLAS-u.

Lebo:

*Rozlúčenie kruto na duši rany mi jatrí,
dušu šľahmi nožom zvaným túžba mám
už zjazvenú.*

*Tvoja láska mne a moja tebe zas patrí,
všade hľadám lásky tvojej ozvenu.*

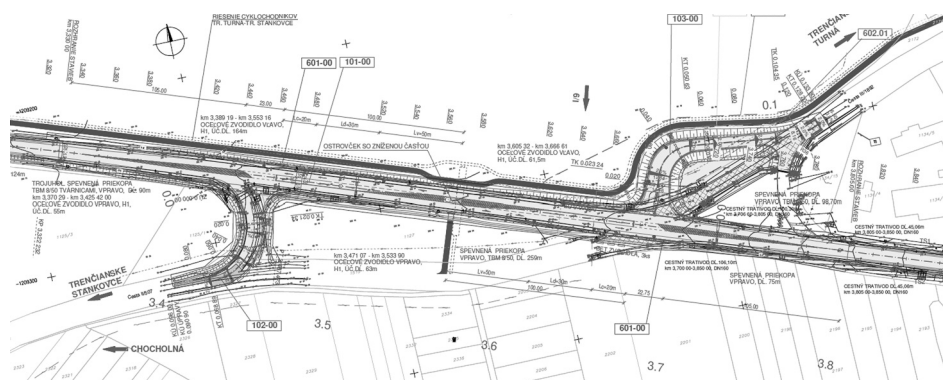
*Svojím osudom, snom, životom svojím
ma nazví,*

*ved' kto ozaj chce žiť – ten musí mať
jazvy...*

Pavol Múdry

Dočkáme sa vôbec opravy „panelky“?

Všetkých nás zaujíma, v akom stave sa nachádza realizácia opravy panelovej cesty okolo Stankoviec v smere Chochoľná – Mníchova Lehota. Či sa jej vôbec dočkáme? A kedy? Karty sú podpisom zmluvy na výstavbu rozdané a bohužiaľ, nie všetky okolnosti hrajú v náš prospech, v prospech užívateľov tejto cesty. Takže, dočkáme sa? Pravdepodobne áno. No s jedným veľkým - ALE...

Po dlhých peripetiách a rokoch vyjednávanií podpísal investor – štát (cez SSC) zmluvu s dodávateľom prác na rekonštrukciu cesty I/9 s firmou SMS a. s. (predtým známejšia ako Stavby mostov Slovakia). Zmluva sa podpísala v týždni, keď začal konflikt na Ukrajine. Ten vniesol do trhu so stavebnými látkami a prácami ich nedostatok (často špekulatívny) a vysokú infláciu. Keď dnes napíšeme o aké percentá sa zdvihnú ceny (od 50% až vysoko cez 100%), tak zajtra už toto nemusí byť pravdou. To je realita dnešných dní.

Takmer denne nás zasobujú médiá novými informáciami o problémoch zhotoviteľa a investora. Inflačné doložky totiž štát dáva iba na projekty, ktoré sa budujú viac ako 24 mesiacov. Tento projekt je podpísaný na kratšiu dobu.

Dnes sa podľa medializovaných správ hovorí o celkovom predražení tohto projektu o cca 30 % v priemere na všetky položky voči zmluvnej cene. Tiež sa hovorí, že štát prostredníctvom SSC rokuje so zhotoviteľom SMS a. s. Aký bude výsledok, ťažko povedať. Existuje názor, že štát by toto nemal nechať len tak a problém s nárastom cien vstupných materiálov ponechať na dodávateľovi. Štát by mal zasiahnuť do tohto vývoja cien materiálov.

Stojíme však na strane, ktorá uvalila sankcie v rámci udalostí na východ od našich hraníc, a tak je patový stav na trhu so surovinami. Okrem toho, tí, čo ich majú, využívajú

situáciu a diktujú ceny na trhu.

Pravdou je, že dňom 21. 4. 2022 vydal Okresný úrad v Trenčíne, odbor Cestnej dopravy a pozemných komunikácií povolenie na čiastočnú uzávierku cesty I/9 na základe žiadosti investora SSC. Uzávierka je terminovaná od 25. 4. do 31. 8. 2022. Ide o úsek cesty v dĺžke 0,523 km a jej súčasťou sú aj rekonštrukcie mostov e. č. 50-84 a e. č. 50-86. Jeden je nad cestou na PD Trenčianska Turná a druhý pri Hámroch. Pevne verím, že neostane iba pri tejto uzávierke.

Verím, že sa práce rozbehnú tak, aby nás čo najmenej obmedzovali. No obávam sa, že ak k vyššie spomenutým faktom pridáme problém s obchádzkovými trasami (tie sa nás veľmi dotknú). K tomu pridáme problém s recykláciou vybraného materiálu, aby sa mohol ekologicky zneškodniť a späť uložiť v rámci stavby. Pridáme nárasty cien pohonných hmôt, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú liniové stavby. Pridáme ďalšie a ďalšie fakty, tak sa vrátim k tomu veľkému – ALE... zo začiatku článku.

Každopádne. Tak či onak. V konečnom dôsledku ponesie náklad a riziko z výstavby občan. Keď bude na čosi chýbať, tak kto sa na to poskladá? Odpoveď vcelku jednoduchá. A to už by malo zaujímať každého z nás.

Dušan Pevný

Vystúpenie DFS na prehliadke folklórnych súborov

Chválime

Detský folklórny súbor Lampášik pôsobí v našej obci len krátky čas. Napriek nepriaznivej pandemickej situácii, ktorá všetky aktivity anulovala, súbor prezentoval obec na Regionálnej prehliadke folklórnych súborov v Dolnej Súči. Hoci bol veľmi krátky čas na dôkladné nacvičenie predvedených čísel, predsa deti neostali v hanbe.

V krásnom prostredí Kultúrneho domu v Dolnej Súči sa predstavili v dvoch číslach. Mladšie deti hrovou formou ukázali, ako sa v minulosti hrávali pri pasení husí, ako chlapci vyrezávali píšťalky a dievčence vili venčeky. Celé pásmo malo názov Na pažiti a bolo pretkané piesňami i tancom. Po vypočutí hodnotenia porotcov sme mali dobrý pocit z uznania a ocenenia snahy detí i záslužnej práce vedenia súboru.

Skupina dievčat svojím spevom priblížila víťanie jari v minulosti. V období pred Veľkou nocou dievčatá spievali piesne privolávajúce teplo a slnko po dlhej zime. Tento druhý súťaž-

ný výstup pozostával zo súboru piesní pod názvom Letečko, leto a porota veľmi ocenila výber piesní.

Chcem sa poďakovať všetkým deťom, trénerkám, mamičkám, ktoré pomohli pri zabezpečení krojov, oblečenia, rekvizít... Krásne vystúpenie je odmenou za ich snahu a úsilie. Koľko rozmanitej práce sa však skrýva za zabezpečením fungovania tejto krásnej činnosti, to vedía a pochopia iba tí, ktorí dokážu byť nielen kritickí, ale i empatickí. Deťom ďakujem a rodičom prajem veľa trpezlivosti, ochoty a tolerance pri práci s deťmi vo folklórnom súbore.

Terézia Kadáková

Naším žiačkam sa darí

Gratulujeme

31. marca 2022 sa naša škola zapojila do 1. kola postupovej súťaže vo vybíjanej (staršie žiačky 5., 6., 7.ročník) na ZŠ L. Novomeského v Trenčíne. Dievčatám sa darilo a zabezpečili si postup do okresného kola.

V okresnom kole 8. apríla 2022 si svoje sily zmerali so súpermi ZŠ Hodžova, ZŠ Nemšová a ZŠ Bezručova. Vyhrali tri zápasy a stali sa víťazkami okresného kola. Zároveň získali aj postup do regionálneho kola.

Doma, v stankovskej škole sa uskutočnilo dňa 5. mája 2022 regionálne kolo. Naše žiačky hrali opäť výborne a zaslúžene postúpili do krajského kola. Úspech získali aj vďaka príprave pani učiteľiek Mgr. Červeňanovej a Mgr. Pálešovej.

Gratulujeme a držíme palce!

Pavol Kurtiš

Po zime, pred letom

Názory

Nie raz som prešla našu obec krížom-krážom pešo a nespočetne veľaokrát na bicykli. Každý kút má svoje neopakovateľné čaro. Jarná príroda sa zobúdz a vo väčšine sivý kraj sa mení na trávnaté plochy ozdobené rôzne farebnými kvietkami.

Na niektoré druhy „kvetov“ je však príroda prikrátka. Ťažko sa vysporiadava s hliníkom, plastom, sklom... Sú v obci zberatelia, ktorí si niekým odhodenu plechovku, sklenú fľašu alebo plastovú fľašu všimnú, ale nenechajú ju ležať na verejnom priestranstve.

Vždy, keď zdvihnem a odnesiem odpad do

kontajnerov, žlám si jedinú – aby sa ten ktorý odpad objavil v obývačke u toho, kto ho tam zanechal.

Ako sa naučíme, že každý inak farebný kontajner v obci má mať obsah práve ten, na ktorý je určený? Že do červeného kontajnera nepatria plastové/papierové vrecia, že do zeleného kon-

tajnera nepatria nápoje a kompóty? Že na cigaretové ohorky a výtvary štvornohých miláčikov sú po obci rozmiestnené nádoby spoluobčanov určené na komunálny odpad?

S odchádzajúcou zimou a už s roztopeným ľadom z ciest nezmizla štrková posýpka. Čo keby sme ju pozametali pred svojimi domami?

Zuzana Jančová

Na Ďura sa spievalo

Zvyky

„Svätý Ďuríčko, otvor políčko, aby mohel orať zajtra Janíčko...”

„Svätý Ďur volá, zem sa otvára, aby tráva rósła, tráva zelená...”

Znelo rozvadzkým chotárom v sobotu 23. apríla 2022. Folkloristi z folklórneho súboru Rozvadzan si v sobotu doobeda posadili na svojich políčkach a poobede sa vybrali ovocnou alejou až ku krížu. Cestou si každý skontroloval svoje vysadené stromčeky. Pri kríži sa pokosilo a nachystalo drevo na oheň. Ľudia medzi sebou družne debatovali. Boli radi, že po dlhej dobe zákazov sa stretla vo veľkom počte mladá,

stredná aj staršia generácia. Po príchode muzikantov začal Ďurov večer. Spievali sa Ďurove pesničky, ktoré zneli až do neskorých večerných hodín.

Boli to krásne piesne našich starých otcov a mám, ktoré si treba uchovať. Počas spevu bolo treba zavlažovať hlasivky, čo sa postupom času ukázalo ako veľmi účinné. Po založení ohňa sa opekalo, aby bolo dosť síl do ďalšieho spevu.

Nálada bola výborná a deň sa chýlil ku koncu. Bol to krásne strávený večer s dobrými a veselými ľuďmi - konštatovali členovia folklórneho súboru, a tešia sa na ďalšie akcie plné spevu, tanca, radosti a šťastia.

„Svätý Ďuríčko, daj nám dobrú noc, príde-me ti zajtra večer zase na pomoc. Prídeme ti na takto rok zase na pomoc.”

Xénia Aková

Filmové predstavenie pre školskú mládež

Info

Autori filmu „Trenčianske Stankovce 1971 – 2021” pripravujú spolu s vedením Základnej školy Jána Lipského jeho reprízové premietnutie pre žiakov a učiteľov pri príležitosti Medzinárodného dňa detí.

Podujatie sa uskutoční dňa 1. júna 2022 o 09.00 hod. v Spoločenskom dome. Zúčastnia sa ho všetky školské ročníky.

Je dobré, ak deti a mládež poznajú históriu svojej obce. Cez hovorené slovo a obrazovú mozaiku majú možnosť spoznať jej vývoj za 50 rokov od zlúčenia pôvodných obcí.

Redakčná rada

Včelí roj v ovocnej aleji

Bleskovka

Od výsadby ovocnej aleje v časti obce Rozvadze ubehlo iba niekoľko mesiacov. Stromčeky sa postupne začínajú zelenáť, objavila sa i kvitnúca hruška.

Na plno rozkvitnuté stromy a zvuk včiel si musíme ešte nejaký rok počkať. Treba veriť, že danú lokalitu objavia i neskoršie, tak ako sa to stalo v nedeľu 8. 5. 2022, keď sa tu načas uchytil včelí roj na ochrannom pletive okolo stromčekov. Po niekoľkých hodinách roj odletel.

Jozef Kadák

Chcela som byť veterinárka

Naši súčasníci

Dášu Adamuščinovú (Minárikovú) vám nemusím nejako zvlášť predstavovať. O jej úspechoch sme neraz v HLASe písali. V jej živote sa strieda jeden úspech za druhým. V kariérnej sfére sa stala majsterkou sveta a v súkromnom živote sa jej taktiež nadmieru darí. Vo februári si povedala áno so svojim dlhoročným partnerom Jožkom a spoločne sa môžu pochváliť radostnou správou, že o chvíľu bude ich rodinku dotvárať tretí člen, dieťaťko.

už 30 rokov. Spolu sa jej venujeme od roku 2012. Fešák sa narodil v roku 2016 a je syn dvojnásobného majstra sveta všetkých plemien. Nie je ľahké vychovať a najmä vycvičiť takého psa. Snažíme sa túto prácu robiť čo najlepšie."

Viem, že máš aj chovateľskú stanicu. Koľko šteniatok sa vám v nej narodí? Kam všade do sveta sa dostanú? Za akým účelom?

„Niekedy máme jeden vrh ročne, inokedy sa zadarí a máme dva až tri vrhy. Máme dve chovné feny, ale z času na čas si fenku aj požičiame. Aj „Fešák Barnero“ je po zapožičanej matke. Vždy „robíme“ vrh hlavne preto, aby sme si vybrali šteniatko pre seba. Šteniatka od nás sú vo veľa krajinách sveta, napríklad v Nemecku, Kórei, Číne, Brazílii, Mexiku, ale najviac asi v Amerike. Prevažná väčšina ide k novým majiteľom za účelom tréningu a pretekania alebo ďalšieho využitia v chove."

Povedz nám na záver niečo zaujímavé, vtipné, čo ťa teší v tvojej činnosti?

„Mne osobne nič také nenapadlo, ale manžel Joži mal veľmi úsmevný zážitok, na ktorý radi spomíname. Už bol prvýkrát majster sveta a išiel na ďalšie majstrovstvá sveta. Po skončení stopy za ním niekto prišiel a stále pred neho niečo „strkal“. Niečo ako diktafón. Joži asi päťkrát odmietol, že rozhovor až neskôr, že teraz nie, nemá čas na novinárov. Až keď pani prišla ku mne a tiež tú vec „strčila“ predo mňa, objasnila som mu, že pani chce psovi skontrolovať čip (to sa robí vždy, kvôli identite). Takže nebola to pani novinárka s diktafónom, ale pani poverená na kontrolu čipov a v ruke mala čítačku čipov."

Monika Pevná

Aký je to pocit byť Majsterkou sveta?

„Je to pocit zadosťučinenia za všetok ten čas strávený na tréningoch. Samozrejme, hlavne veľká radosť."

Odkedy si vedela, že toto je tvoja životná cesta? Chovať psíkov, cvičiť ich, súťažiť?

„Ako dieťa som chcela byť veterinárkou. Vadilo mi ale, že to nie sú vždy iba príbehy so šťastným koncom a nedá sa každý tvor zachrániť. Takže postupom času, keď naši kúpili prvého psa, tak som začala nachádzať zmysel v starostlivosti o neho. Keď uhynul, nevydržali sme dlho a kúpili ďalšieho. S tým som začala chodiť na „cvičák“ a tam sa to začalo. Zistila som, že malý bradáč nestačí a po roku som si kúpila nemeckého ovčiaka. Bolo to v rokoch 1999/2000. Po skončení vysokej školy som vedela, že psom sa chcem venovať aj pracovne a už sa to nezmenilo."

„Fešák Barnero“ je tvoja „vlastná značka“, rodokmeň, ktorý si si vyšľachtila? Ako to vlastne funguje?

„Chov je dlhodobá záležitosť. Nie je to exaktná veda a genetika je veľmi zložitá. Chovateľská stanica „Barnero“ patrí môjmu manželovi

Kroje

Aktivita

Milí Stankovčania, kroje sú vzácnym dedičstvom, ktoré sme dostali od našich najbližších. Boli by sme radi, keby sa naše kroje a tradičné výšivky zachovali. Preto sme sa rozhodli zdokumentovať tieto nádherné a vzácne diela. Veríme, že sa nám podarí zdokumentovať toto vzácne dedičstvo, aby nezapadlo prachom, ale zostalo riadne uchované pre ďalšie generácie.

Obraciam sa na Vás s prosbou, pokiaľ máte doma kroje, alebo nejaké iné vyšívané obrusy, prehozy a podobne, aby ste ma kontaktovali. Rada by som ich odfotila, aby sa nám uchovali aspoň v elektronickej podobe. Pokiaľ sa nám ich podarí riadne zdokumentovať, bude možné aj v budúcnosti ušit' kroj v takej podobe, v akej ich nosili naši predkovia v našej obci.

Ďakujeme pani Berkovej, ktorá sa s nami podelila o ich rodinných kroj. Mali sme možnosť si odfotografovať množstvo krásnych vecí. Srdečne ďakujeme nielen za fotky, ale aj za krojové súčasti, ktoré nám podarovala. S radosťou ich budeme používať vo folklórnom súbore Rozvadžan.

Kontaktovať ma môžete na Facebooku, cez email: buckovazuzkamail.com, alebo na telefónnom čísle: 0904 956 583.

Zo srdca Vám ďakujeme za spoluprácu.

Zuzana Bučková

Identifikácia postáv na fotografii

Pátrali sme

Pátrali sme po menách chlapcov zo Sedličnej, ktorých fotografiu sme zverejnili v minulom čísle HLASu.

Dozvedeli sme sa, že na fotografii sú „*najpeknejší chlapci*“ z horného konca Sedličnej, prezývaného „*Lentilková ulica*“.

Od predu sprava sú to teda títo chlapci:

- Marián Balaj
- Jozef Horňák
- Dušan Hrušovský
- Ivan Hrušovský
- Rudolf Sýkora
- Milan Vachánek.

Kto bol autorom fotografie sa nám nepodarilo zistiť.

Redakčná rada

Jaskyniar a potápač - Ladislav Steiningер

Historické postavy

Celý život bol aktívny športovec. Jeho neoddeliteľnou súčasťou bol od detstva až do posledných chvíľ jeho bicykel. Bol stále aktívny, dobre naladený a pre randu nechodil ďaleko, vizionár s vlastným presvedčením a svojským odhodlaním. Všetko robil naplno, posúval svoje hranice stále dopredu. O kom že to hovoríme? O potápačovi, jaskyniarovi, speleológovi a dobrodruhovi v pravom slova zmysle - Ladislavovi Steiningerovi.

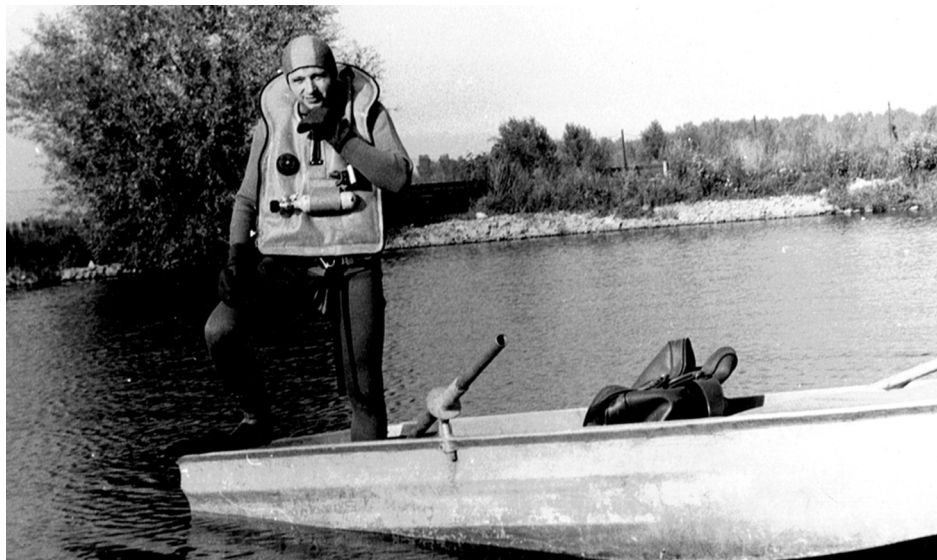
Ladislav Steiningер sa narodil 2. septembra 1938 ako druhé dieťa manželom Eugenovi a Anne Steiningerovým z Trenčína, časť Orechové. Bol to veselý a priateľský chlapec, mal o rok staršiu sestru Helenku. Študent bol výborný a bavilo ho objavovať a skúmať veci, či už mechanické, chemické, matematické alebo i historické. Na Strednej priemyselnej škole chemickej mohol bádať a skúmať svet v inej forme, ako si my vieme vôbec predstaviť.

Ladislav bol čínorodý človek, väčšinu svojho života prežil v časti obce Sedličná v Trenčianskych Stankovciach. Pracoval v mnohých oboroch a spoločnostiach, no pri práci reštaurátora v Trenčianskom múzeu sa najviac prejavila jeho duša dobrodruha. Nemohol si nechať ujsť ako účastník projektu čistenie hradnej studne, čím sa zapísal do pamätí Trenčianskeho hradu.

Úmysel preskúmať „Omarovu“ studňu na Trenčianskom hrade malo v 60. rokoch viacero skupín dobrodruhov. Nápad mladého Emila Zápeca v roku 1967 posvätil vedúci historického oddelenia Trenčianskeho múzea profesor Štefan Pozdišovský, a tak sa skupina 10 mladých ľudí, ktorej členom bol aj Ladislav Steiningер, pustila do dobrodružstva.

Ako hovoria samotní účastníci čistenia:

„Nemohli sme vedieť, čo skrýva dno studne. Niet divu, veď dovtedy ju nikto nečistil, a to mala už takmer 450 rokov. Ako sme tak lopatami naberali všelijaké haraburdie, v hĺbke asi 70 metrov na jednej strane studne lopata narážila na odpor. Zistili sme, že je tam akási bočná chodba vo výške dospelého človeka. Pracovali sme pri žiarovkách dlho do noci. Pováčšine tam bolo stvrdnuté bahno. Boli sme nanajvýš vzrušení, mali sme zvláštne pocity. Dohady boli všelijaké. Po pár metroch sa však chodba začala

znižovať a končila rovnou skalnou stenou. Nenašli sme ani tajný poklad Matúša Čáka, ani tajnú chodbu popod Váh k mníchom do kláštora na Skalke. Myslíme si, že kopáči narazili na tektonickú prasklinu, z ktorej vytekala voda. Keď vody nepribúdalo, pokračovali kopáči ďalej.“

Ladislav bol priamym účastníkom týchto udalostí a do konca svojich dní so svojím najlepším kolegom a kamarátom Emilom Zápecom na tieto chvíle spomínali ako na jedno z najväčších dobrodružstiev svojho života.

Podľa toho, čo trenčianski potápači postupne objavovali, sa dalo odhadnúť storočie, v ktorom sa (akože) nachádzali. Objavili v nej pri čistení obrovské množstvo nástrojov, pred-

metov (napríklad aj náboje z 2. svetovej vojny), keramiku, reťaze, okovy, rumpál a veľa ďalších predmetov, ktoré sú súčasťou výstavy v múzeu na hrade.

Okrem iného sa pri čistení studne prišlo na spôsob, ako studňu hĺbili. Skalu rozpaľovali ohňom a polievali studenou vodou, aby popraskala a tlkli ju kovovými kladivami. Tak sa postupne dostávali nižšie a nižšie.

Ladislav Steiningер sa so svojím koníčkom, ktorý prerástol až do profesionálnej podoby, zúčastnil veľkého množstva expedícií. Mnohé z nich prekročili rámec vtedajšieho Československa a stali sa zdrojom mnohých vedeckých pozorovaní a skúmaní.

Ladislav Steiningер - druhý zľava

Z diplomovej práce študentov na tému – Prieskum podzemných tokov na Slovensku vyberáme:

„V Trenčíne v tom čase existovalo silné zoskupenie potápačov pod Zväzarmom, združených hlavne v klube NYMFA, ktoré malo väzby na potápačské práce na Vážskej kaskáde. Tu sa vytvorila skupina potápačov majúca vzťah k jaskyniam. Počiatky ich aktivity začiatkom 70. rokov boli v Občasnej vyvieracke (Hladový prameň) v Čachticiach. Postupne rozvinuli aktivitu na strednom a západnom Slovensku. Hlavnými osobnosťami boli Ján

Šťastný a Jozef Kucharovič, z ostatných potápajúcich sa členov boli významnejší Steininger, Košťál, Marek, Kyselica, Šimek, Ovádek, Vrána, Špalda, Spot, Gajerský, Hummel.

K hlavným úspechom skupiny patrí prienik a objav jaskyne za sifónmi v Brestovej (Západné Tatry), potápanie vo Vrátnej (prienik cez 2 sifóny), prienik cez sifón v Krásnohorskej jaskyni (Slovenský kras), zaplávania cca 150 m v Brzotínskej jaskyni, potápanie v Mokrej diere (185 m) v Občasnej vyvieracke v Červených vrchoch (160 m), prekonanie 2 sifónov na Skalisto potoku.“

Neskôr sa stal Ladislav účastníkom medzinárodných expedícií. Potápali sa a skúmali morské dno a jaskyne na Santorini, Srí Lanke, v Čiernom a Stredozemnom mori. Aktívny bol aj vo vzdelávacom procese jaskyniarov a záchranárov, kde sa v príručkách záchranárov popisujú uzle a záchranné polohy ukladania zraneného na nosidlá s vytiahnutím z rôznych štrbín podľa jeho popisov a pokynov.

Jeho dcéra Jana Steiningerová si spomína: „Otca som v časoch expedícií videla minimálne, mala som vtedy asi sedem rokov, a vidieť ho v televízii, a sledovať ho, bolo pre mňa niečo neskutočné. Chodili nám od neho vtedy pohľadnice z miest, kde bol a sú dodnes odložené.“

Dalo by sa spomenúť kvantum projektov, na ktorých participoval, ale on sa tým nerád chválil. Nebral to ako niečo výnimočné, bol to jeho život, plný bádania a skúmania nových vecí.

Aj vo vyššom veku bol stále učenív a chtivý po vedomostiach. Našiel si nové záujmy s novými technológiami, napríklad s dronmi - dokonca im dal aj mená, a keď nefungovali, tak už to boli „čínske zmätky“.

Mal svoj svet, do ktorého si dokázal vpustiť len najužší okruh milovaných osôb. Bola tam jeho sestra Helenka, ktorej vždy ochotne pomáhal a bola jeho spriaznená duša a bútiľavá víbba, aj keď navonok to nechcel ukázať.

Človek starne a učí sa celý život. Aj on prišiel na to, kde robil chyby a snažil sa ich odstrániť. Vždy sa snažil pomôcť, či osobne alebo aspoň radou a tiež jeho svojským humorom.

Dnes vieme s určitosťou povedať, že Ladislav Steininger žil naplnený život s fantastickými situáciami a ľuďmi okolo seba, bol pokojný a vyrovnaný, lebo našiel sám seba. Zomrel dňa 24. 5. 2021 doma v Sedličnej.

Jana Steiningerová, Dušan Pevný

Macko

Zaujímavosť

To, že sa do Inoveckého pohoria vie zatúlať medveď hnedý už vieme a stopy po jeho „vychádzkach“ sa našli nejednakrát aj v našom chotári.

Avšak to, čo sa podarilo zachytiť poľovníkom v susednom revíri vo fotopasciach na prelome marca a apríla tohto roku bolo prekvapením pre všetkých, čo foto videli.

Odhadom niekoľkostokilogramový „macko“ bol zachytený 31. 3. na fotopasci v Inoveckých horách.

Isté je, že on si pri svojom akčnom rádiuse už dávno odskočil do iných končín. No pohľad na toto „monštrum“ vyvoláva rešpekt pred stretnutím s ním.

Aj keď foto nie je z našich hôr, ale zo susednej dediny, treba preto byť pri prechádzkach lesom vždy obozretný.

Redakčná rada

Dlho očakávané podujatie

Udalosť

Mal to byť prvoaprílový žart? V občasníku HLAS sa objavila pozvánka na premiéru filmu k 50. výročiu zlúčenia obcí a vzniku obce Trenčianske Stankovce spolu so sprievodnými podujatiami na piatok 1. apríla 2022 o 18.00 hod.

Kráčaním tichou obcou z horného konca dediny do kultúrneho domu som uvažovala, či táto významná udalosť vytiahne z pohodlia domovov aj iných spoluobčanov. No čo, aspoň si budeme môcť vybrať ľubovoľné miesto na sedenie. Ešteže sme prišli v predstihu, pretože s príchodom 18.00 hod. sa sála kultúrneho domu zaplňala a všetky miesta na sedenie sa rýchlo mihali.

V úvodnom slove a počas večera nás slovom sprevádzala pani Jaroslava Kohútová. Prvým a nemalým sprievodným podujatím bol krst knihy - Mozaika života našej dediny. Krstnými rodičmi knihy sa stali authority aj z čias našich školských lavíc, skvelí pedagógovia - Helena Bočáková, Edita Majerčíková a Ladislav Žiško. Prebehol krst jarnými kvetmi a slivovicou so želaním krstných rodičov, aby si ju prečítalo čo najviac čitateľov. Pokrstená kniha sa z predajných miest v obci naďalej môže dostať do domácností, ktoré si ju ešte nezaobstarali. Veľa udalostí, životných príbehov a významných osobností si v knihe našlo svoje miesto.

Na film - **Trenčianske Stankovce 1971-2021** - sa začalo pozeráť veľa zvedavých očí. Veď skoro dva roky práce tvorcov a ich spolupracovníkov sa dostalo na oči verejnosti. Tak ako film začal, po krátkej chvíli bol prerušený začínajúcim divadelným predstavením, s hviezdami našej stankovskej divadelnej scény - Ako to bolo? (Možno takto) - ktoré nás prenieslo v čase. Ocitolí sme sa na poslednej schôdzi zasadnutia zástupcov obcí Veľké Stankovce, Malé Stankovce, Sedličná a Rozvadze, kde sa

rokovalo o zjednotení do jednej spoločnej obce. Nejasná budúcnosť obce dostávala svoje jasné kontúry na zasadnutí vďaka dvom vešticiam, ktoré hodnoverne zástupcom obcí predkladali svoje vidiny.

Aby sme sa do obdobia roku 1971 preniesli ešte viac, po dohodnutí názvu obce a jej odsúhlasení na vyšších miestach, na scénu prišli pionieri a zväzáci v podaní členov folklórneho súboru Rozvadzan s budovateľskými pesničkami - Od Dunaja k strmým štítom Tatier - Podme, chlapci a dievčatá - Pieseň šťastných detí - Pieseň práce. Verím, že u väčšiny prí-

tomných divákov sa odznievané piesne, niekde z hĺbky mysle drali na jazyk a spolu s aktérmi na scéne si ich zaspievali.

Za svoj výkon si všetci na javisku zaslúžili burácajúci potlesk. Pokračovaním filmu prostredníctvom prejavov známych spoluobčanov, dobových fotografií, historických dokumentov mali možnosť aj neskôr narodení nazrieť do päťdesiatročnej histórie našej zlúčenej obce.

Čerešničkou na pomyselné torte bola pieseň v podaní folklórneho súboru Rozvadzan, ktorá bola zložená práve pre našu dedinku.

Zuzana Jančová

Pár slov ku premiére

Postrehy

Milí autori filmu.

Nedokážem nájsť vhodné slová, a tak vyjadriť svoje pocity z prežitého večera v kultúrnom dome dňa 1. 4. 2022. Snád' začať tým, že som šťastný človek, že som sa toho vôbec dožila. Robíte so svojimi priateľmi niečo, čo pretrvá a verím, aj osloví ďalšie mladé osoby, ktoré budú raz pokračovať vo vašich šľapajách. Držím vám všetkých palce, modlím sa za vás a rada medzi vás vždy prídem.

Ďakujem z celého srdca a som pyšná, že kúsok stopy v Trenčianskych Stankovciach mám aj ja. Vaše srdiečka máte na správnom mieste a nech to aj tak zostane.

Mária Kardošová

Slová pri krste knihy

Krst knihy *Mozaika života našej dediny* sa uskutočnil 1. apríla 2022 vo veľkej sále Spoločenského domu a krstnými rodičmi boli bývalí učitelia z našej školy Edita Majerčíková, Helena Bočáková a Ladislav Žiško.

Pri príležitosti uviedol v mene krstiteľov pán Ladislav Žiško nasledovnú reč:

„Želám jej, aby sa dostala do každej rodiny, a aby ju naše deti, naši vnuci, a deti našich vnukov poprezerali, prečítali, aby vedeli, že v tejto našej obci, ktorú my všetci máme radi, sa takto kedysi žilo.

Tak isto im prajem, aby si zamilovali nielen knihu, ale aj obec, aby boli na ňu hrdí! A tiež mám také želanie, aby sa naša dedina nestala súčasťou blízkeho mesta.

Krstíme knižočku o našej obci a želáme jej, aby sa stala populárnou, a aby takáto knižočka aj častejšie uzrela život. Nech sa jej darí! Nech milujú našu obec všetci, čo ste tu, aj všetci, čo v nej žijú!”

Ako sme krstili knihu

Slovami pani učiteľky Edity Majerčíkovej: *„Povedané slová uletia, ale čo je napísané, to veky pretrvá!”*

Redakčná rada

Muzikant a chovateľ - Jozef Mojžiš

Osobnosti

V našej obci je viacero spoločenských organizácií, ktoré vyvíjajú rôznu činnosť a aktívne sa zapájajú do života v obci. Medzi veľmi aktívne organizácie v našej obci patrí aj Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov a najstarším žijúcim členom tejto organizácie je pán Jozef Mojžiš z Malých Stankoviec. Narodil sa v roku 1939, je rodákom z našej obce a za svoj život bol aktívny v rôznych oblastiach.

Jožko, ako si s chovateľstvom začínaš?

„Začínal som pri kanárikoch, zajacoch, sliepkach pri už nebohom Liptákovi v Rozvadzoch. Keď to tam skončilo, prešiel som k predsedovi Zubričanákovi do Sedličnej. Potom bol predseda môj brat. Zo Sedličnej som išiel potom do Malých Stankoviec, kde sa zakladala organizácia. V Malých Stankovciach bol predsedom Ján Kadák. Moja prvá práca bola, že som osobne vyčistil Rákocziho studňu do dna a našiel som tam takú starodávnu sekeru a niekto si ju potom zobral. Potom sme Rákocziho studňu zabetónovali a boli sme radi, že sme spravili dobrú vec. Totižto zamestnanci Cukrovarského majetku v Sedličnej, keď ťahali vodu zo studne, tak sa tam dostala aj močovka, a aby bola voda čistá, tak sme vrch zabetónovali a odvtedy tečie do dediny zdravá, čistá pitná voda. To bola aj moja zásluha.“

Ako to bolo po zlúčení obcí?

„Po zlúčení obcí vznikla spoločná organizácia, kde bol predsedom Berko z Veľkých Stankoviec a môj bratranec Rudolf Mojžiš zo Sedličnej bol tajomníkom. Predtým viedol organizáciu v Sedličnej. Malostankovská organizácia zanikla a Janko Kadák odišiel bývať do Kubrej.“

Rudolf Mojžiš prešiel do veľkostankovskej organizácie, lanáril ma (ešte mám aj fotku zo sály vo Veľkých Stankovciach), tak som tam prešiel a odvtedy som tam. Už je u nás len jedna organizácia chovateľov. Som stále chovateľ, ale už nedávam na výstavy, lebo nemám ani pre koho chovať, aj keď som choval a vystavoval aj králikov (zajacov).“

Ako to bolo s výstavami a aké boli začiatky?

„Výstavný areál som začal budovať medzi prvými ja aj so svojimi deťmi. Drevkom som do betónu napísal dátum zhotovenia. Po vojne som tam chodil do školy, bolo tam 8 tried. Chodil som tam aj na náboženstvo a farár Bartáček z Turnej vedel aj zbiť palicou a raz som aj dostal. Natiahol ma na lavicu a 20 palíc som dostal, lebo som mal od tatu takú starú modliacu knižku a prepíchoval som ju, vraj som ju zneuctil. Mohlo to byť v roku 1947. Pred tým to bola evanjelická škola, ale po vojne už bola štátna škola. Katolícka škola bola predtým tam, kde bývajú Husárovci (za 1. ČSR). Pod Orechom bol učiteľom nejaký Pelech z Hámrov a vraj bol veľmi prísny. Žiak, ktorý neposlúchal, si musel dať prsty do tvaru hrušky a on bil palicou po nich. Všetko o výstavách je v kronike,

má ju Ján Buček, ktorý je predseda a Peter Žuffa je tajomník (takýto stav bol v roku 2020).“

A čo včelárstvo, jedna z tvojich mnohých záľub?

„53 rokov som včelárom, mal som aj 35 rodín a teraz ako starý človek mám 6 až 10 rodín a to mi stačí. Úle mám hore nad stankovskou farmou. Vlni som nemal dobrý med, niektoré včely padli. Teraz mám zdravé včely a dúfam, že aj med bude veľmi dobrý.“

A teraz na tému z inej oblasti, ty a dychová hudba.

„Začínal som v Ostrave na hudobnej škole. Potom som išiel na vojnu, mal som 18 rokov, keď bolo prehrávanie brancov hudobníkov, ale boli tam odo mňa moc lepší, ostravskí konzervatoriisti, tí prešli a ja som zostal v pozadí. Ale na vojne sme si založili kapelu a všetci, čo tam boli hudobníci sa tam oženili, len ja jediný Slovák som sa vrátil na Slovensko. Mňa ťahalo len domov, žiadnu cudzinu som nepotreboval. Potom som sa dal do stankovskej dvanástky, kde bol vtedy kapelníkom Ivan Dobiáš. Oni potom odišli do Trenčína a ja som si potom založil kapelu Chocholanku, bola veľmi populárna, hrávali sme po okolí a aj na Morave. A keď sa staval most cez Váh, musel som chodiť na školu (skúšku) naokolo. Vtedy som robil šoféra, býval som nevyspatý, tak som to nechal tak. Most sa potom spravil, ale kapela medzitým zanikla. Ale Pišta Dobiáš založil sedmičku v Stankovciach.“

Poslednou kapelou v ktorej si pôsobil, bola Stankovská ľudová kapela, čo nám k tomu povieš?

„Prišiel za mnou Pišta Dobiáš a spýtal sa ma, čo by si na to povedal, keby sme založili kapelu, ale len takú „švrtorku“, občas dôchodcom zahrať. Súhlasil som, zavolali sme Laca Žišku, ešte bol riaditeľ, Adama Berku sme zobrali ako basistu. On neskôr onezdravel, nemohol chodiť a Pišta navrhol nejakého Meravého, basistu. Ja som mu povedal, že to by nesedelo hudobne a ja som povedal, že tam by pasovala basgitarra. A tak som navrhol Emila Cingálka, poznal som ho a bol bez kapely. Pišta nechcel súhlasiť, ale nakoniec som ho presvedčil. Cingálek bol skladateľ, noty nevedel síce písať (ani ja neviem), ale vedel skladať pesničky. Žiško to prepísal do nôt, potom sme si to prehráli a bolo to výborné. A ja som v kapele hrával na tenor. Speváčky boli Katarína Hašková, Denisa Plášková, Katarína

Mojžišová. Rado Jančo mal 12 rokov, bol talentovaný, zobrali sme ho, aby sa niekde nepokazil a mali sme ho pod dohľadom. Neskôr prišiel Lojzo Mikulaj – spevák.”

Si pamätníkom, spomenieš si, kedy vznikla márnica na malostankovskom cintoríne?

„Postavila sa v roku 1971 a bola pre katolíkov aj evanjelikov. Architekt Miloš Holý mal švagra a ten to naplánoval. Miloš Holý potom emigroval.”

Aké sú tvoje plány do budúcnosti?

„Dožiť sa v zdraví aspoň 90 rokov (smiech), toľko ako Janko Ďuriš (Chladno). A hlavne, aby ma držal humor, ako aj teraz. A v prvom rade včeličky, aby sa im dарило. Hudobne už nie som aktívny, ale doma mám 4 harmoniky a pre radosť si občas zahrám. Každý deň si zahrám na chromatike, na heligónke, na hoferke. Mám aj klávesovku, ale neskusám, to ma veľmi nezaujíma. Ale chromatika, tá má 5 radov, tam sú také varianty, prispôbiš sa akému chceš zvuku.”

Želáme Jožkovi Mojžišovi pevné zdravie, aby ešte dlho mohol robiť čo ho baví a robí jeho život zmysluplným. Ďakujeme za rozhovor.

Štefan Šmatlák

Jozef Mojžiš - prvý zľava

Dubček v Stankovciach

Historická studňa

Alexander Dubček ako jeden z najslávnejších Slovákov a človek, ktorého charizma predbehla svoju dobu, v minulosti nejdennrát zavítal aj do našej obce.

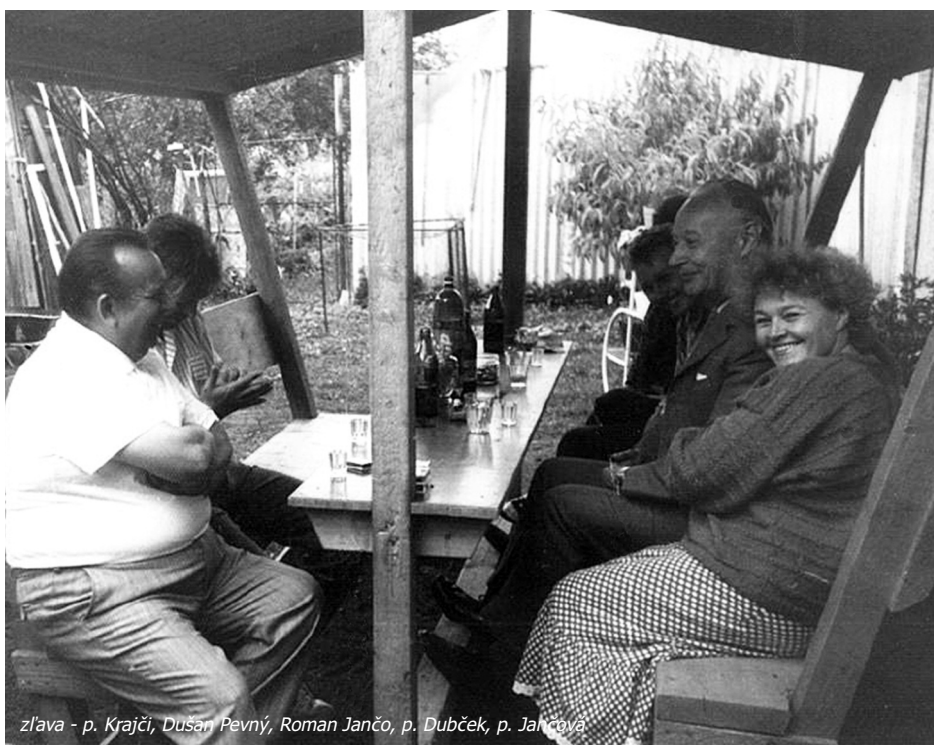
Boli to neformálne návštevy, stretnutia. Pravdepodobne posledné (pred tridsiatimi rokmi) sa uskutočnilo na dvore rodiny Viliama Janča vo Veľkých Stankovciach, ku ktorej ho vialali takmer „rodinné” vzťahy.

Stretnutia sa okrem rodiny Viliama Janča zúčastnil aj jeho azda najlepší priateľ a švagor dr. Vladimír Krajčí (svät Jančovcov) a náš rodák Dušan Pevný (s Krajčim sa stretávali v čase neslobody s Dubčekom).

Archívne foto je z dvora Viliama Janča, kde v priateľskom duchu prebiehali rozhovory na rôzne spoločenské témy.

Pamätáme si, že osobným šoférom pána Dubčeka, ktorý bol v tom čase predsedom Federálneho zhromaždenia ČSFR bol ten istý pán, ktorý o pár týždňov spôsobil autohaváriu na českej diaľnici, po ktorej na jej následky pán Dubček v Prahe zomrel.

Dušan Pevný

zľava - p. Krajčí, Dušan Pevný, Roman Jančo, p. Dubček, p. Jančova

Malý zázrak vo Veľkých Stankovciach

Stankovské príbehy

Bolo to začiatkom 60. rokov minulého storočia. Jednotlivé poľnohospodárske družstvá ešte hospodárili vo svojich pôvodných dvoroch. Zdroje pitnej vody tvorili studne, ktoré bolo treba raz za čas prečistiť. A vtedy sa to stalo. Bola posledná augustová nedeľa, čas seleckých hodov.

Jaroslav Ďuriš

Napriek sviatočnému dňu, nedeli, sa Hrušovských chlapi pustili do čistenia studne vo dvore JRD Veľké Stankovce. Vody bolo málo a dobytok potreboval piť. Spustili sa po rebríku do studne. Vytiahli niekoľko vedier nánosu a začali pociťovať nepríjemný zápach plynu. Zároveň začala voda v studni stúpať. Vedeli, že sa niečo deje a začali sa ratovať. Ján Hrušovský (prezývaný tiež „sváčko“) odpadol a jeho brat Michal

ho stačil vyniesť po tretí šteblík na rebríku, ďalej nevládal, plyn začal postupne účinkovať.

Chlapi, čo sa prizerali okolo studne, začali panikáriť, hľadali plynové masky a ktorísi z nich utekal do krčmy po pomoc. Všetko však nekonečne dlho trvalo. Duchapľne a odhodlane sa zachoval Jaroslav Ďuriš (prezývaný „Jariko“). Cez tvár si uviazal mokrú šatku a spustil sa do studne pomôcť svojim kamarátom, susedom.

Voda za krátky čas nastúpala v studni až po krk. Jaroslav Ďuriš s vypätím všetkých síl vytiahol zo studne Jána aj Michala. Medzitým privolať niekto z prizeraúcich záchranku. Tá priotrávených bratov Hrušovských odviezla do nemocnice.

Jaroslav Ďuriš kedysi dávno sám povedal, že nevnímal riziko situácie a cítil vtedy priam nadľudskú silu. Svojou odvahou a duchapľnosťou zachránil životy dvoch našich spoluobčanov. O svojom čine vo svojej skromnosti hovoril málo. Bol to však malý zázrak vo Veľkých Stankovciach.

Obaja bratia pobudli v nemocnici. Michal Hrušovský asi týždeň, Ján Hrušovský pár hodín. Utekol z nemocnice a jemu príznačným humorom to vyriešil. U hasičov v Trenčíne, kde pracoval, si zobral svoje služobné šaty a prišiel domov.

Na udalosť spomína dcéra Jána Hrušovského Eva Kudlová, ktorá v čase tejto udalosti ako mladá tinedžerka bola v Selci na hodovej zábave. A tam jej povedali, že ona sa zabáva a jej otec sa otrávil. Utekala domov a tam zažila šok. Otec Ján živý a v hasičskej uniforme.

Nezabudla na záver rozprávania dodať, že jej otec Ján Hrušovský bol po celý život zaviazaný nekonečnou vd'ačnosťou Jarkovi Ďurišovi ako svojmu a bratovmu záchrancovi.

Všetci traja spomínaní naši občania už nie sú medzi nami, ale udalosť, ktorá sa stala, si zasluhuje spomienku a vyjadrenie úcty. Príbeh vyrozprávala pani Eva Kudlová (rod. Hrušovská).

Eva Beňovičová

Pod'akovanie učiteľ'kám a učiteľ'om

Pozdrav

Pani učiteľ'kám a pánom učiteľ'om by som chcela pod'akovať za všetko, čo ma naučili. Mám ich rada. Aj keď poslednú dobu býva veľa písomiek. Naučili ma však toho veľa.

Nikdy som nemala s nimi žiadny problém. Sú super. Býva s nimi niekedy aj zábava. Ale nie vždy je to najlepšie, hlavne, keď sme my, žiaci zlí. Učia ma od prvej triedy a vtedy som ešte nevedela, čo ma čaká. No nakoniec to bolo lep-

šie vd'aka nim.

Dobré je to, že keď sa niekomu niečo deje, tak sa snažia pomôcť. Nemám rada, keď nám neoznámia písomky.

Mám rada aj moje pani učiteľ'ky, aj mojich

pánov učiteľ'ov. Viem, že to majú častokrát ťažké. Najradšej mám, keď máme písať písomku a pani učiteľ'ka na ňu zabudne.

Prajem všetkým učiteľ'om hlavne zdravie a pevné nervy.

Vanesa Marcinátová, 7. A

Môj vzor - mama

Práca žiakov školy

Osoba, ktorá je mi vzorom, je moja mama. Aj keď to tak nevyzerá, vždy sa snažím byť ako ona. Je to odvážna, silná, láskavá a občas šťastná žena. Možno sa pýtate, prečo občas šťastná, ale je to tak. Sama dobre viem, že ju niečo trápi a pre šťastie mňa a mojich súrodencov nám to nechce povedať. Aj keď to nie vždy povie, viem to z nej vyčítať. Rovnako ako ja z nej, tak aj ona zo mňa.

Páči sa mi, ako sa správa, ako vyzerá, ako nás dokáže rozveseliť, ako je chybná.... Jej chyby sú len nedostatok šťastia, ktoré sú svojím spôsobom zlaté. Moja mama je dokonalý človek... z môjho hľadiska.

Ona je môj vzor. Je to môj anjel pri všetkých možnostiach. Je so mnou, aj keď ma len vlások bolí, stále dáva na mňa pozor. Mamina je pre mňa výnimočný človek ako nikto iný. V živote si prežila veľa zlého, ale aj dobrého. Je pre

mňa teda vzorom, pretože všetko, čo robí, sa mi páči.

Chcem byť mamou ako je ona. S ňou sa cítim v živote naozaj skvele. Dostáva ma zo všetkých zlých situácií do lepších. Ďakujem, že je to moja mama a že môžem s ňou byť a tráviť svoj čas.

Každá sekunda s ňou je výnimočná a vzácna. Milujem ju a vážim si ju. Za nič na svete by som ju nevymenila.

Nikola Jankujová, 8. A

Osoba, ktorá mi je vzorom

Práca žiakov školy

Kto je mojím vzorom? To je častá otázka, ktorú dostávate, či ste dieťa, alebo dospelý. Každý povie niekoho iného. Mamu, tatina, nejakého herca alebo atléta. Možnosti sú nekonečné, no môj je - moja sesternica.

Volá sa Bibiána a nedávno mala 22 rokov. Čo najdlhšie si pamätám, ako od malička som si hovorievala, že aj ja by som chcela byť taká ako ona. I keď má iba 22 rokov, už bude študovať v zahraničí 3 roky.

Nedokážem si predstaviť, čo všetko v živote spravila, aby sa dostala tam, kde je. Do Dánska priletela úplne sama s tým, že vedela trocha po rusky, mala lámovú angličtinu, po dánsky nepovedala ani „mākké f“. K tomu ešte mala

nejakú spolubývajúcu, ktorú videla iba na internete a mohla iba dúfať, aby to nebol nejaký „vrah“. Začala tam študovať a počas štúdia mala brigády, aby mohla vyžiť. Prvý rok jej síce finančne pomáhali rodičia, ale ona si na druhý rok našla brigády a bola schopná si našetriť. A tak všetky peniaze požičané od rodičov vrátila naspäť.

S pomocou priateľa si prenajali byt a kúpili auto. Nesmiem taktiež zabudnúť, že až do od-

chodu na vysokú školu hrávala od detstva tenis. Učila sa na samé jednotky, aj keď chodila na gymnázium.

Momentálne vie bez problémov po anglicky. Učila sa po dánsky, keď mala čas. Finančne je nezávislá a podľa môjho názoru je to niečo úžasné a zaujímavé preto, že je taká mladá.

Práve ona je tá osoba, ktorá je mi vzorom.

Sára Kolláriková, 8. A

Notariáty v Stankovciach

Z archívov

Obce Sedličná, Malé Stankovce, Veľké Stankovce, Veľké Bierovce, Krivosúd - Bodovka, Opatovce, Rozvadze a Selec sa spojili v roku 1872 do notariátu, v ktorom písomnú agendu pre obce viedol notár a mal aj poradný hlas pri zasadnutiach obecných samospráv.

Ulica, kde sídlil notariát v Sedličnej

Notariát mal spočiatku názov Malé Stankovce, potom Malé Stankovce so sídlom v Sedličnej a napokon sa premenoval na Notariát v Sedličnej. Obvodným notárom bol v rokoch 1872 – 1895 Štefan Zsolnay, v rokoch 1895 – 1897 Mikuláš Brix, v rokoch 1897 – 1918 Pavol Zsolnay. Po prevrate (1918) sa stal notárom Viliam Frankl, obyvateľ Veľkých Stankoviec, po ňom v roku 1939 do roku 1942 Jozef Vyšný, od roku 1942 do roku 1945 Gabriel Rieger.

V notárskom úrade boli ešte zamestnaní postupne: František Orth, kancelárska výpomocná sila, pridelený notár Anton Bystrický, notársky elév Rudolf Beniač a kancelársky úradník Ján Beták.

Po stránke územnej organizácie patrili Obvodný notársky úrad v Sedličnej do okresu Trenčín a pod Slúžnovský úrad v Trenčíne v Trenčianskej župe. Obvodný notársky úrad v Sedličnej zaniká v roku 1945, keď sa mení na Obvodný úrad Miestneho národného výboru v Sedličnej.

Na základe zákona č. 115 z roku 1942 sa pripravovalo zlúčenie obcí Sedličná, Malé a Veľké Stankovce a Rozvadze do jednej obce. Obce nemali námietky proti zlúčeniu, len obec Sedličná, ktorá bola sídelnou obcou notariátu, si uplatňovala nárok, aby spoločná obec mala názov Sedličná. Pritom to bola najmenšia obec

zo všetkých štyroch obcí. Zámer sa však neuskutočnil.

Po zániku notárskeho úradu prevzal jeho písomnosti Obvodný úrad MNV v Sedličnej.

Registratúra Obvodného notárskeho úradu v Sedličnej trpela častým sťahovaním úradu. V roku 1949 pri prerábaní bytu vedúceho notára sa písomnosti notárskeho úradu vyhodili na povalu domu, kde boli nahádzané na kope. Súpis písomností vydal tajomník Miestneho národného výboru v Malých Stankovciach v roku 1952. Už vtedy chýbali v registratúre zápisnice obcí Opatovce, Selec a Veľké Bierovce. Chýbali aj podacie denníky, ktoré vraj pravdepodobne vyradil bývalý notár Frankl. Zamestnanci miestneho národného výboru sa zaviazali, že písomnosti notárskeho úradu usporiadajú podľa rokov. Pravdepodobne sa tak nestalo, lebo 25 bežných metrov materiálu pri prevzatí do Okresného archívu v Trenčíne v roku 1973 bolo v dezolátnom a sypanom stave. Bol uložený v budove múzea na Mierovom námestí č. 46, kde vtedy sídlil Okresný archív v Trenčíne.

Najstaršími písomnosťami sú zápisnice obecných zastupiteľstiev z roku 1872. Zachovali sa zápisnice z obcí Malé Stankovce, Veľké Stankovce, Sedličná, Krivosúd – Bodovka a Rozvadze. Nezachovali sa zápisnice z obcí Opatovce, Selec a Veľké Bierovce. Zachované

zápisnice z 19. storočia sú len z jedného až piatich rokov pri jednotlivých obciach. Kompletnejšie sú zachované zápisnice z 20. storočia. Končia rokom 1942 (resp. 1941).

Evidenčné knihy sa viedli buď spoločne pre všetky obce, alebo pri určitých druhoch evidencií pre jednotlivé obce osobitne. Najstaršie evidencie sú zoznam brancov (ročník narodenia 1870 – 1896) a evidencie cudzincov z rokov 1916 – 1938. Pri zozname brancov sa nedá určiť rok vzniku písomnosti, preto je v stĺpci časový rozsah zaznačený rok narodenia brancov. V skutočnosti teda písomnosť nepochádza z roku 1870 ale o 18 – 20 rokov neskôr. Preto rok 1870 nie je ani uvedený ako hraničný rok dokumentov celého notárskeho úradu.

Z prezidiálnych spisov sa zachovalo len torzo z rokov 1927, 1939, 1941 a 1942. Administratívne písomnosti začínajú štatútmi a pravidlami jednotlivých obcí od roku 1872. Z 19. storočia a aj zo začiatku 20. storočia je však minimum písomností. Účtovný materiál sa zachoval zo všetkých ôsmich obcí notariátu. Začína rokom 1918 (resp. 1919) denníkom na vyberanie daní. Kompletnejšie sú zachované účtovné písomnosti až od 30. rokov 20. storočia.

Z kultúrnych udalostí možno spomenúť založenie obecných knižníc a obecných kroník, založenie hasičských zborov, sú tu dokumenty o plá-

Sedličná

Sedličná

Sedličná

novanej stavbe školy vo Veľkých Stankovciach, ktorá sa však neuskutočnila, a o iných dôležitých udalostiach v živote obcí, napr. o elektrifikácii. Zaujímavé sú zápisnice z roku 1872,

písané v slovenčine, o združení sa obcí do notariátu a voľbách do obecných zastupiteľstiev.

Stavebný vývoj dokumentujú stavebné povolenia, projekt vodovodu pre Malé Stankovce, úpravy Seleckého potoka v Rozvadzoch, potoka v Krivosúde – Bodovke, úpravy Váhu, stavba obecného a kultúrneho domu vo Veľkých Stankovciach, príprava stavby spoločnej školy pre Veľké Stankovce a Rozvadze.

V spisoch sú pomerne dobre zachované informácie o voľbách a iných politických udalostiach, aj o riešení židovskej otázky. K hospodárskym dejinám možno použiť zmienky o liehovare v Rozvadzoch, o schvaľovaní kameňolomu, o pasienkových spoločenstvách, o prenájme poľovného práva, rybolovného práva, údaje

o kompe v Opatovciach, živnostenské oprávnenia a iné.

O kultúrnych udalostiach svedčia povolenia divadelných a kultúrnych podujatí v notariáte. K dejinám dopravy je tu údaj o koncesii na dopravu osôb na linke Beckov - Trenčín a evidencie motorových vozidiel.

O sociálnej situácii svedčia prihlášky na štátny vyživovací príspevok. O akcii nemeckej armády proti partizánom hovoria zoznamy a prehlásenia poškodených zo Selca. Účtovné písomnosti sú prameňom k hospodárskym dejinám jednotlivých obcí.

Písomnosti do roku 1918 sú písané v maďarskom jazyku.

Dušan Pevný, Štefan Šmatlák

Sút'áž vo varení gulášu

Bleskovka

Dňa 16. júla 2022 sa uskutoční na parkovisku pred budovou Belovca v Malých Stankovciach súť'áž vo varení gulášu. Očakáva sa, že súť'ážič' bude 6 družstiev.

Organizátori oznamujú, že popri varení bude kuchárom a ich pomocníkom spríjemňovať varenie harmonikár.

Po skončení a vyhodnotení súť'áže bude tanečná zábava, keď sa o hudbu postará hudobnej kapela „Na kolena“.

Pavol Kurtiš

Povodeň vo Veľkých Stankovciach

Historické foto

Voglov chodník

Tip na výlet

Rozpoviem vám jeden príbeh, nie preto, aby som propagoval fašizmus alebo veci podobné. To nie. Tento príbeh je pravdivý a úzko súvisí s históriou Telgártu, s dejinami poľovania na hornom toku Hrona a vecí, o ktoré mám už roky hlboký záujem.

Jan (Johan) Vogel sa narodil v Tatranskej Javorine niekedy krátko pred vypuknutím I. svetovej vojny. Jeho otec, taktiež Jan pochádzal zo Štajerska a prišiel do Javorinského panstva na prelome storočia. Slúžil ako hlavný „wildmajster“ pri majiteľovi panstva, jednému z najbohatších vtedajších aristokratov - cínovému princovi Christianovi Craft Hohenlohe - Öhringen.

Tam Jan mladší podľa princových pravidiel pokračoval spolu so svojim bratom Jozefom v otcových šľapajach, kde svojho času vykonávali funkciu vyšších jágrov. Princ Hohenlohe po smrti svojej manželky Otýlie (1922), s ktorou bol v morganatickom vzťahu, odišiel z Belianskych Tatier do klimaticky vhodnejšej maďarskej Szomogyszobe na svoje ďalšie panstvo, kde v roku 1926 zomrel. Spolu s ním tam išlo 12 obľúbených zamestnancov, medzi nimi aj Vogel. Tu sa jeho stopa v mojom bádani na 13 rokov stráca.

Významný šľachtický rod Koháry-Coburg vlastnil svoje majetky v oblasti Krupinskej planiny, Štiavnických vrchov, Teplého vrchu. Svoje hlavné sídlo fideikomisného majetku v oblasti Horehronia mali v Pohorelej, časti Pohorelská Maša. Coburgovci o svoje panstvo prišli až po smrti hlavy rodu Filipa po dlhých súdnych ťahaniciach s novým Československým štátom po roku 1928. Filip a pred ním jeho otec August veľmi dbali na kvalitu, starostlivosť svojich poľovných revírov. Aj toto odvetvie ich majetku malo ucelené pravidlá, určený personál, hierarchiu. Najmä Filip sa zaslúžil o rozmnoženie a skvalitnenie jelenej zveri v horehronských

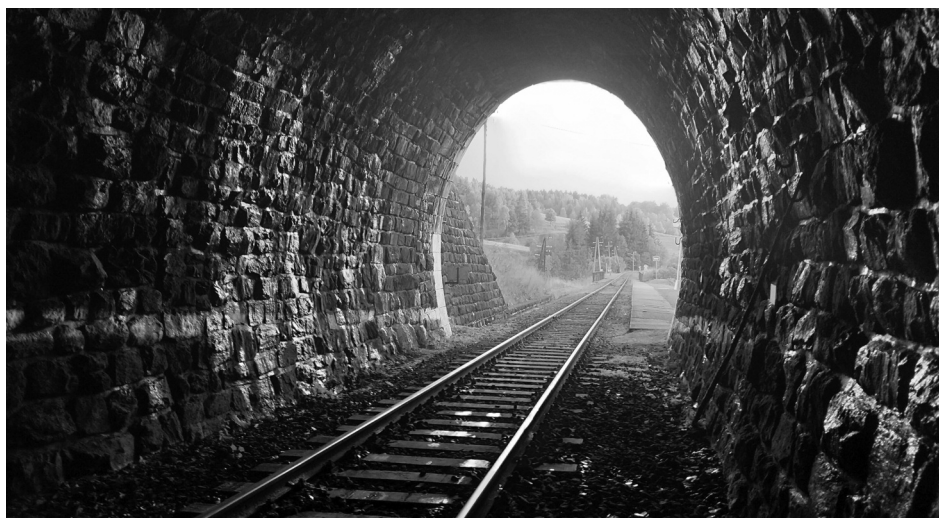
revíroch. Na základe Coburgovského poľovníckeho hospodárenia, dobrého mena, stavu a infraštruktúry poľovných revírov, dostala sa táto oblasť do povedomia vtedajšej vládnej moci. Počas trvania prvého Československa navštevovala horehronské poľovné revíry najmä pražská vyššia spoločnosť a smotánka. Medzi aktívnych poľovníkov horehronských revírov patrili Dr. Jan Voženík - prezident Štátneho pozemkového úradu, Jan Syrový - generál, predseda vlády a neskorší prezident ČSR, Rudolf Beran - predseda vlády. Lesnícka osada Pusté Pole pri Telgárte a jej dva drevené poľovnícke zámčeky hostili okrem iných aj významných návštevníkov ako Eduarda Beneša, ktorý však nelovil.

Prišla jar roku 1939 a vznikol Slovenský štát. S ním prišiel do Telgártu - Pusté Pole barón

Alexander von Dörnberg. Tento bol šéf oddelenia protokolu ministerstva zahraničných vecí nacistického Nemecka alebo inak povedané - pravá ruka jedného z najmocnejších ľudí Tretej ríše Joachima von Ribbentropa - ministra zahraničných vecí. Nacisti jednoducho zabrali v roku 1939 všetky horehronské poľovné revíry na oboch stranách Hronu od Polomky až po Vernár vrátane náhornej plošiny Muránskej planiny. Planina bola „zabratá“ Hermanom Göringom, popod Kráľovu hoľu lovil Ribbentrop. S novými „pánmi“ vstupuje znovu na scénu Jan Vogel mladší, ktorý ako príslušník árijskej rasy bol poverený funkciou hlavného jágra, čiže správcu poľovnej oblasti.

Tu sme pri koreni vecí. Pri Voglovom chodníku, ktorý do dnešných dní existuje, viac či menej v zachovalom stave. Začína symbolicky presne v strede unikátneho stavebného železničného diela Telgártska slučka v lokalite Betlehem. Telgártska časť ide popod vrch Ždiar smerom na Zubřík a potom sa stáča smerom na západ, cez ochrannú horu v dĺžke niekoľko desiatok kilometrov až niekde nad obec Bacúch. Je takmer isté, že dotýčný chodník existoval už pred príchodom Vogela, ale až príchodom nacistických pohľadárov dostal svoju dôležitosť. Bol to kopaný chodník, na ktorom pracovalo, upravovalo ho, rozširovalo miestne obyvateľstvo, čiže v Telgárte, Šumiaci, Pohorelej atď. „Foglak“ bol vtedy taký široký, že po ňom mohla jazdiť brčka s jedným koňom. V tých časoch a dávno predtým to bol populárny spôsob poľovania. V čase týchto poľovačiek mal miestny ľud vstup do lesa zakázaný.

V roku 1941 prišiel Ribbentrop na Pusté Pole prvýkrát, a bol veľmi úspešný zásluhou slovenských horárov. Jelenia ruja v roku 1942 bola taktiež úspešná a ďalší hosť Heinrich Himmler

odchádzal spokojný. Pri odchode dal Ribbentrop príkaz na prípravu poľovačky cez ruju v roku 1943. Vtedy povedal, že by na ňu chcel pozvať Hitlera a Mussoliniho. Bitka pri Stalingrade však všetko zmenila, a tak sa na Voglov chodník diktátor Tretej ríše nedostal. Vtedy sa už rodil odboj a aj priamo pod lampou. Na Pustom Poli bolo do neho zapojených viacero slovenských horárov.

Jan Vogel skončil zle. Vrávi sa, že o mŕtvom len dobre, ale v spomienkach miestnych a z rozprávania starších ľudí viem, že to bol bezohľadný človek, ľudia ho nenávideli. Cez povstanie bol popravený partizánmi. Kde? Existuje viac verzií. Jedna vraví o Polomke, druhá o Šumiáci, tretia o Lomnistej doline.

Voglov chodník vďaka rodine miestnych nadšencov, samospráve, OZ Beňuš - LS Červená Skala znovu po kalamite z roku 2004 oživa v už v mladučkom lese. Keď budete v lete v Telgárte, choďte sa pozrieť na chodník, prejdite sa po ňom, zavrite oči a nasávajte atmosféru tohto mystického miesta. Stojí to za to! Nebojte sa, stráž nad vami drží Kráľova hoľa.

Jaroslav Bodnárík

Jazierko po rumunských vojakoch

Z nášho chotára

Ako oživa príroda po netradične dlhej zimnej dobe, tak sa kroky mnohých z nás rozutekali po chotári Stankoviec a naháňame kondíciu či chytáme prvé lúče slnka.

Dnes vám chceme predstaviť nevšednú rariťu v našich končinách. Na pomedzí rozvadzského a veľkostankovského katastra sa nachádza jazierko. Dostať sa k nemu dá z doliny v Rozvadzoch smerom ku Slobodniciam na Belený vrch a naľavo od neho. Rovnako sa dá k nemu dostať z doliny vo Veľkých Stankovciach okolo bývalých uránových štôlní tiež smerom k Belenému vrchu.

Traduje sa, že jazierko vyhlúbili rumunskí vojaci pri prechode frontu na jar roku 1945. Skôr si myslíme, že sa tam už v minulosti vody z okolitých vrchov trvale zlievali do nevelkej tône, ktorú vojaci prehĺbili a upravili. Stopy po činnosti ľudských rúk tam vidno dodnes. Pravdepodobne sa v ňom umývali a rovnako čistili kone a konské postroje od nánosov blata.

V jazierku sa dnes napája zver a občas vyvávajú divé svine. Pre nás však bolo a je akýmsi artefaktom po 2. svetovej vojne.

Zaujímavosťou je, že blízko tejto lokality leží v neoznačenom hrobe rumunský vojak, ktorého pozostatky sa rozhodla partia nadšencov vyhľadať a lokalizovať tak hrob.

Dušan Pevný

Prvé tohoročné preteky

Všimli sme si

Prvé preteky sezóny, na ktorých som sa zúčastnil, sa konali v Gbeloch pod názvom MX OPEN SK, GBELY dňa 17. apríla 2022.

Túto trať mám veľmi rád, ale bohužiaľ, tento rok bola dosť prachová a bez drážok, čo nemám veľmi v obľube. Vzhľadom na prípravu trate nebola príliš vydatená voľba zobrať vyvetrať motorku KTM SX250 -2 takt. Ráno som trochu bojoval s nastavením stroja, ale v jazdách to bolo už o niečo lepšie.

V prvej jazde po štarte som sa hneď „zahákol“ riadidlami s inými jazdcami, tak som sa prepadol do zadných pozícií. Potom som chytil dobré tempo, ale na konci som už nevládal. V cieľi z toho bolo len 5. miesto.

V druhej jazde som mal štart o trochu lepší. Postupne som sa dostal na 3. miesto. Celú jazdu som bojoval so súperom Pikártom. V poslednom kole som sa dostal pred neho na 2. miesto. Záverečné metre a zákruty som mal technický problém s motorkou, ktorá po prejazde cieľom aj úplne zhasla. Mal som šťastie, že mi vydržala. V cieľi to bolo teda 2. miesto.

Celkove som sa v týchto pretekoch umiestnil na 3. mieste.

Denis Poláš

Denis Poláš celkom vpravo

Ekvilibristika na bicykli - pump track

Nápad

Tak ako sa menia naše zvyky, tak sa menia aj našim deťom. To, čo zaujímalo nás pred 20+ rokmi neznamená, že to zaujíma aj naše deti. Narážam na športové, resp. voľnočasové aktivity. Keď sme boli my deťmi, robili sa primárne dva športy - futbal a hokej. Hokej bol a je časovo aj finančne náročný šport, a tak väčšina z nás hrávala futbal. Dnes to už tak nie je, no určite tým nechcem povedať, že je to na škodu.

Dnešné deti majú v prvom rade podstatne širšie možnosti, čo sa športového a voľnočasového vyžitia týka. Do popredia sa dostávajú športy, o ktorých sme my ako deti ani nechýrovali. S novými športami súvisia aj možnosti ako tieto aktivity bezpečne a za vhodných podmienok praktizovať. Chýba potrebná športová infraštruktúra. Našťastie si nadšenci, ako aj kompetentní uvedomujú, že dané športoviská treba vybudovať. Jednou z možností je pump track, ktorý už susedné obce majú. Otázka znie, prečo sa neposunúť ešte o krok ďalej.

Keď vidím mladých chlapcov, ako denne cvičia triky na kolobežkách pred obecným úradom, skrsla vo mne myšlienka na vybudovanie potrebnej infraštruktúry, kde by naši mladí mohli rozvíjať svoje schopnosti. Skate park s rôznymi typmi prekážok, U rampa, pump track pre bicykle...

Ako prvé je nutné riešiť výber vhodného miesta a následne možnosti financovania, či už v rámci rozpočtu obce, resp. európskych fondov. Verím, že každý má záujem o zdravý rozvoj

našich detí a nájdeme v obci spoločnú reč, aby sme danú myšlienku dokázali pretaviť do reálneho projektu.

Matúš Beňovič

Súčasťou víťazného tímu aj náš Lukáš Sliva

Mladé talenty

Bratislavské semifinále futbalového turnaja – #FUTBALVMESTE ovládli mladí Trenčania.

V sobotu 30. apríla odštartoval celoslovenský turnaj Futbal v meste, ktorého amabasádorom je tento rok Marek Hamšík, prvým semifinále. V hlavnom meste sa zišlo 16 tímov do 11 rokov. Chlapci, a v niektorých tímoch aj dievčatá, sa stretli najskôr v štyroch základných skupinách a dva najlepšie tímy potom postúpili do vyraďovacích bojov.

Tím AS Trenčín Avengers, v ktorom hral aj chlapec zo Stankoviec Lukáš Sliva pod vedením trénera Petra Ďuriša, sa postupne zo základnej skupiny, kde zaváhal iba jedenkrát so Senec Football Academy, prebojoval až do finále. Najskôr vyradili FC Petržalka, potom vrátili Sencu prehru zo základnej skupiny a v spomínanom finále porazil suverénne minuloročného víťaza Inter Bratislava 10:4, keď už polčasový výsledok 9:2 bol veľavravný.

Ďalšie 5 semifinále sa koná vo väčších krajských mestách a finále je v auguste znova v Bratislave. Držíme chlapcom palce.

Tomáš Sliva

CrossFit v Stankovciach

Spoločenský život

Stankovce sú veľmi aktívna dedina. Je tu veľa organizácií, resp. krúžkov, športových, umeleckých, jednoducho zameraných na rôzne smery, ktoré majú „pod palcom“ aktívni a šikovní ľudia. Jednou z nich je aj Veronika Križková, ktorá vedie krúžok CrossFitu.

Každý utorok, štvrtok a nedeľu si pod jej vedením perfektne zacvičí skupina veselých dievčat a žien zo Stankoviec, ale aj z okolitých dedín. Ak mi čas dovolí, veľmi rada chodím aj ja. Cez zimu sme zapíňali telocvičňu našej základnej školy. V tomto období už nám aj slniečko a počasie praje, tak si zacvičíme pod holým nebom na ihrisku v Rozvadzoch. Vždy je tam výborná atmosféra, hudba a perfektné cviky, s ktorými nás Veronika vie vždy prekvapiť a „zničiť“. A keď prideme niektorá bez nálady z práce alebo z domu, určite odchádzame s úsmevom na tvári a dobrým pocitom, že sme spravili niečo pre seba.

Monika Pevná

Trampoty s priezviskami

Stalo sa

Kto by niečo podobné nezažil... Nenarodíme sa vždy do rodín so št'astnými priezviskami. Pamätne sú rôzne príhody zo sveta športu (nebohý Karol Polák a Gabo Zelenay by vedeli spomínať na šprintéra z NDR). V osemdesiatych rokoch mala napríklad Pražská Slávia útočné trio Jebavý, Stratil, Žalud' či kapitána zvláštneho mena... Sám by som mohol pomenovať príhody, keď ma premenovali na Chudého, Pekného či Hrdého... Aby som nechodil okolo horúcej kaše, spomeniem ešte príhodu z kolaudačného rokovania z minulých čias, keď sa náš kolaudátor Jožko Sliepka predstavil: „Dobrý deň, ja som pán Sliepka.“ A oponent pri podaní rúk: „A ja Kohút...!“ Rovnako kamarát pri prvej návšteve v rodine frajerky, keď nás jej otec privítal: „Vitajte chalani, ja som Trenčan.“ Kamarát Slavo nezaváhal: „...a ja Stankovčan!“

Jednu takúto príhodu zažila moja teta. Veď čítajte.

Pracovala pre pražskú investičnú spoločnosť, ktorá na Slovensku skupovala pozemky a budovy pre zahraničných investorov. Medzi takých patrila i jeden nemecký obchodný reťazec. Zástupcu tohto koncernu si majiteľ pražskej spoločnosti pozval na rokovanie do Bratislavy.

Volá na stredné Slovensko: „Magduš, prosím ťe, najdi nám ubytovanie v niektorom z bratislavských hotelů. Každý ať máme svoj apartmán. Budeme teda dva. Ja a môj nemeckej partner. Jóóó?! Děkuji!“

„No dobre, pán riaditeľ, a koho mám ohlásiť v hoteli, aké mená... Vaše poznám a ten Nemec?“

„To ti napíšu do sms-ky. Jo?!“

„Dobre, vybavím, môže byť Carlton?“

Prišla sms... Magda volá do Bratislavy. Krásnou stredoslovenčinou hovorí: „Dobrý deň.

Prosím vás, mali by ste dva apartmány pre môjho šéfa a jeho nemeckého obchodného partnera?“

„Dobrý večer. Pozriem vám... Dva apartmány... Na koľko nocí to má byť?“

„Na tri noci, každý sólo na izbe, dobre?!“

„Dobre, píšem. Bude to na firmu či na súkromnú osobu?“

„Na firmu, hej, ako inak. Potrebujete ešte niečo?“

„Áno. Mená a priezviská.“

To v tej chvíli Magdou zamávalo, meno šéfa vedela, no meno obchodného partnera... To bol „zákusok“.

„Dobre, môj šéf sa volá,“ nestihla ani dopovedať a už zbierala sily na druhý údaj.

„Nestačí vám jedno meno? Ten druhý sa prihlási sám...“

„Prepáčte, rezerváciu tvoríme po telefóne, tak by sme chceli vedieť aj meno druhého pána.“

„Joj, on má také zvláštne priezvisko...“

„Tak nevadí, my to prežijeme, už sme všeličo zaznamenali, však aspoň naznačte, my si to tu už doplníme.“

„No, tak je teda nedbám, keď naznačiť, tak naznačím... tak on je ako Ko..t, len s dvomi t, Harald Ko..t...“

Na druhej strane telefónu padli asi aj „sánky“. Nastalo trápne ticho. Po chvíli: „Takže taký..., bože, prepáčte, také...!“

„No, áno,“ hovorí Magda, „veď som vám vravela, že má také zvláštne priezvisko. Postačia vám tieto údaje?“

Dušan Pevný

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kádák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kádák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., L. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadce 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

